

Susret konzervatora i restauratora arhivskog gradiva na papiru i knjižne građe, Hrvatski državni arhiv.

Zagreb, 25. – 26. rujna 2018.

U Hrvatskom državnom arhivu održan je 25. i 26. rujna 2018. stručni skup *Susret konzervatora i restauratora arhivskog gradiva na papiru i knjižne građe* organiziran u sklopu programa HDA *Nacionalna savjetodavna služba i stručno usavršavanje djelatnika u državnim arhivima* u svrhu unaprjeđenja konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u državnim arhivima.

Prvi dan skupa 25. rujna 2018. bio je namijenjen okupljanju zaposlenika konzervatorske i restauratorske struke u državnim arhivima. Tom prigodom predstavljeni su plakati (poster) i izlaganja o izabranim temama vezanim uz konzervatorske i restauratorske radove u državnim arhivima.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja HDA Dinka Čuture i Ivane Prgin, načelnice Odsjeka za matičnu, razvojnu i dokumentacijsku službu, započeo je, po prvi puta tako organiziran u HDA, sastanak konzervatora-restauratora zaposlenih u državnim arhivima. Andreja Dragojević, pročelnica Središnjeg laboratorija za konzervaciju i restauraciju HDA podnijela je izvješće o obilasku konzervatorsko-restauratorskih odjela u državnim arhivima i rezultatima ankete koje je provela s kolegicom Prgin. Suzana Grubešić, pročelnica Odjela za digitalno gradivo i informacijske tehnologije HDA, predstavila je nakon toga buduću aplikaciju SLKR koja ima za cilj sakupljanje podataka nastalih tijekom postupka konzervatorsko-restauratorskih radova na gradivu, kao i poslovnih procesa koji prate radove. Time bi se podatke lakše pretraživalo, a isti bi, svima zainteresiranim u konzervatorsko-restauratorskom postupku, bili lakše dostupni. Nakon uvodnih izlaganja predstavljena je izložba 13 plakata konzervatorsko-restauratorskih radova pri državnim arhivima. Na njima su prikazane različite teme iz konzervatorsko-restauratorske prakse od dokumentacije i dijagnostike, istražnih radova na vodenim znacima, do konkretnih primjera radova na listovima, uvezima, fotografskom materijalu i metoda završnog retuša. Kolege restauratori također su se predstavili kroz 6 izlaganja. Od toga su četiri izlaganja bila posvećena konzervatorsko-restauratorskim radovima arhivskog gradiva, jedno sustavu zaštite fundusa, a jedno stručnom usavršavanju u Italiji.

Drugi dan skupa, 26. rujna, izlaganjem su svoj rad predstavili stručnjaci iz drugih srodnih ustanova koje se bave zaštitom arhivskoga gradiva na papiru, knjižne građe i umjetnina na papiru. Teme 12 izlaganja obuhvaćale su različita područja konzervatorsko-restauratorske djelatnosti i zaštite pisane baštine, od školovanja restauratora, dokumentacije radova, primjera preventivne zaštite, UPAA modela analize opsega i stupnja oštećenosti fonda. Predstavljeno je izlaganjem i nekoliko primjera konzervatorsko-restauratorskih radova na uvezima,

knjigama, arhivskim dokumentima, povijesnoj zaštitnoj ambalaži i montaži velikih formata s pomoću magneta.

Prvi set predavanja otvorila je Ines Horvat, s katedre za zaštitu pisane baštine i suradnju baštinskih ustanova na Filozofskom fakultetu u Osijeku, izlaganjem pod naslovom *Izazov sveobuhvatnoga pristupa u izradi Nacionalnoga programa zaštite pisane baštine*. U izlaganju je predstavljen Nacionalni program zaštite pisane baštine. njegov cilj, svrha, te prepoznavanje i razrada elemenata koje je trebalo uzeti u obzir pri sveobuhvatnom pristupanju izradi programa. Iva Gobić Vitolović, voditeljica Odsjeka za konzervaciju i restauraciju u Državnom arhivu u Rijeci, održala je izlaganje pod naslovom *Iskustva UPAA modela analize opsega i stupnja oštećenosti fundusa Državnoga arhiva u Rijeci*. U izlaganju je opisala kako je u DA Rijeka 2008. provedena UPAA (Universal Procedure for Archive Assessment), priznata nizozemska metodologija za analizu opsega i stupnja oštećenosti gradiva u spremištima, s visokom pouzdanošću korištenoga statističkog modela ($95 \pm 2\%$). *Dokumentiranje konzervatorsko-restauratorskih radova na umjetninama na papiru* bio je naslov predavanja Andre Šimičića, restauratora iz Odsjeka za papir i kožu Hrvatskog restauratorskog zavoda. Kolega je dao pregled interne dokumentacije za umjetnine na papiru koja se provodi u Hrvatskom restauratorskom zavodu. Predavanje pod naslovom *Preventivna zaštita pisane baštine u knjižnicama vjerskih zajednica* održala je Tinka Katić iz Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo Nacionalne sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Kolegica Katić opisala je kako je Nacionalna i sveučilišna knjižnica 2007. inicirala program Zaštite i očuvanja knjižnične kulturne baštine. Kako se 2008. započelo s provedbom potprograma Preventivna zaštita knjižnične kulturne baštine prema metodologiji utvrđenoj u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo i Odjelu za zaštitu Nacionalne i sveučilišne knjižnice te Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH. Jelena Piasevoli Mikac iz Kustode d.o.o. predstavila je svoj rad s izlaganjem pod naslovom *Rukopisni i tiskani fragmenti iz korica starih knjiga* u kojem je dala primjere pronađenih fragmenata iz svoje restauratorske prakse. Blanka Avguštin Florjanović iz Centra za konserviranje i restavriranje Arhiva Republike Slovenije iz Ljubljane govorila je o *Minimalnim zahvatima na knjižnim uvezima* te primjerima iz restauratorske prakse na knjižnim uvezima u svojoj ustanovi. Zanimljivo predavanje pod naslovom *Montiranje većih formata umjetnina na papiru s pomoću magneta* održala je Majda Begić Jarić restauratorica iz Odsjeka za papir i kožu Hrvatskog restauratorskog zavoda. Inovativnu metodu montaže velikih formata kolegica je prikazala na primjeru dvaju stropnih medaljona iz kurije Mikšić u Sv. Ivanu Zelini. Kolegica Sanja Serhatlić iz Restauratorskog odjela Dubrovnik, Odsjek za papir, Hrvatskog restauratorskog zavoda održala je predavanje o *Suradnji Hrvatskoga restauratorskog zavoda i Odjela za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku u školovanju konzervatora-restauratora papira*. U predavanju je predstavljen program školovanja konzervatora-restauratora papira na Sveučilištu u Dubrovniku te suradnju s Hrvatskim restau-

ratorskim zavodom u sklopu praktične nastave na preddiplomskom i diplomskom studiju. *Konzervatorsko-restauratorski radovi na matrikuli sv. Josipa iz 13. st.* bila je tema predavanja Ane Pušić iz Odsjeka za papir, Restauratorskog odjela Dubrovnik Hrvatskog restauratorskog zavoda. Kolegica je predstavila cjelovite konzervatorsko-restauratorske radove na rukopisnoj knjizi bratovštine dubrovačkih drvodjelaca iz 1266. Velimir Mikac, restaurator iz Kustode d.o.o. predstavio se temom izlaganja *Restauracija i rekonstrukcija povijesne zaštitne ambalaže i izrada zaštitnih mapa za građu Samostana sv. Margarite Pag.* Kolega Mikec je u svom izlaganju predstavio zanimljive konzervatorsko-restauratorske radove na originalnoj zaštitnoj ambalaži za sakralno posuđe kao i mapama i kutijama za trajnu pohranu paške čipke iz zbirke samostana sv. Margarite s Paga.

Na kraju skupa prikazan je dokumentarni film pod naslovom *Oživljena Biblija – Bible Revived* nastao suradnjom Slovenske televizije i Centra za konzerviranje i restavriranje Arhiva Republike Slovenije. U filmu su predstavljeni konzervatorsko-restauratorski radovi na Dalmatinovoj Bibliji. Radi se o slovenskom prijevodu Biblije iz druge polovice 16.st. autora Jurja Dalmatina, slovenskog protestantskog pisca i prevoditelja.

Stručni skup konzervatora-restauratora gradiva na papiru okupio je 18 predavača i preko 50 sudionika koji su pratili program skupa. Namjera skupa bila je predstaviti recentne radove u području zaštite gradiva na papiru od arhivske, knjižnične građe preko umjetnina na papiru zatim školovanja ovog profila konzervatora-restauratora. Izložba plakata konzervatorsko-restauratorskih radova iz 7 državnih arhiva prikazana je još u sklopu manifestacije Mjeseca hrvatske knjige u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 15. listopada – 15. prosinca 2018. i u Gradskom muzeju Bjelovar u organizaciji Državnog arhiva u Bjelovaru od 7. ožujka – 5. travnja 2019.

Andreja Dragojević